

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 5. De donatione Constantini Imperatoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

els valida sit, duplex solennitas requiritur. Vna est, ut fiat cum licentia episcopi, vel ipsius Vicarii: altera ut fiat intra duos menses professioni proximos: ut nimirum abdicatio bonorum maiori cum libertate, & minori fraude fiat: querelis & exceptionibus futuris aditus præcludatur. Quæ autem in particulari hic discutienda essent, brevitatis studio omittimus. Legi potest cum *Declarat. Cardinalium Sanchez l. 7. Moral. c. 5. n. 64. & seq.*

DVB 14. An donator aliquando de eviçione teneatur donatario?

R. In duobus casibus de eviçione, & omnium damnorum compensatione teneri. Primus est, quando malitiosè egit, rem donando, quam sciebat alienam esse. Dolus enim verò nemini prodesse debet, obesse potest *l. Verum § Tempus ff. pro socio*. Secundus, quando promittit certam speciem: se donaturum, puta tres equos vel boves. Tunc enim si unus illorū evincatur vel pereat, de substituendo alio manet obligatus. Quod in promissione unius certi individui non contingit. *Az. 1. l. 1. c. 20. Q. 2. Navar. c. 12. n. 45. sibi V. Religio 11. Q. 6. Tolet. l. 4. c. 17. n. 6. Mol. Disp. 251. par. 3 §. Secundo sumitur. Fagund. de Contractib. l. 4. c. 1. nu. 9 & sequ. Palao Tr. 32. D. 5. Pun. 24. n. 10 & sequ.*

§. V.

De Donatione Constantini Imperatoris.

I. DE hac donatione *Gratianus in Dist. 96. c. 13. ex Actis S. Silvestri* ita narrat. Constantinus Imperator coronam, & omnem regiam dignitatem in Vrbe Romana, & in Italia, ac partibus oc-

cidentalibus Apostolico concessit. In *c. sequenti* uberius rem explicat. Quod etiam *Leo IX. præstat in ep. 1. seu libello adversus inauditas præsumptiones Michaelis Constantinopolitani*. Brevissime *Innocentius III.* Constantinus Imperator ex revelatione divina per B. Silvestrum à lepra per Baptismum liberatus Urbem pariter, & Senatum cum hominibus, & dignitatibus suis, & omne regnum occidentis ei tradidit, & dimisit, secedens ipse Bizantium, & regnum retinens sibi Orientis. Coronam verò capitis sui voluit illi conferre, sed ipse pro reverentiâ clericalis coronæ, vel magis humilitatis causâ noluit eam portare. Verumtamen pro diademate regio utitur aurifrigio circulari. Ex auctoritate Pontificali constituit Patriarchas, Primates, Metropolitanos, & præfules: ex potestate verò regali Senatores, præfectos iudices, & tabelliones instituit. Romanus itaque Pontifex in signum Imperii utitur Regno, & in signum Pontificii utitur Mitra: sed mitrâ semper utitur, & ubique: regno autem nec ubique nec semper, quia pontificalis auctoritas & prior est, & dignior, & diffusior, quàm imperialis. Ita *Innoc. Papa in Serm. 1. de S. Silvestro*, quem videntur posteriores secuti.

II. Hanc Constantini M. donationem pro vitibus impugnant Hæretici nostri, & aliqui ex Catholicis apud *Everhardum in Loco à Verosimili*, odio parum, & partim ignorantia accensi. Sciendum itaque Instrumentum Donationis Constantini à Græcis Romani primatus osotibus primò editum ex Actis falsis Silvestri Papæ confictum sub nomine Eusebii fuisse, tum ut persuaderent, privilegia Romanæ Ec-

Nn

clesiæ

clesiæ non à Christo, sed Constantino esse, tum ut sui Patriarchæ primatum stabilirent. Quocirca ad probandam donationem Constantini nullius Edicti vel instrumenti fide opus est. Nam etiam Ottonis III. Imperatoris circa Annum 1337. diploma vulgatum est in odium Romanorum Pontificum, quo prædictum Constantini edictum falsum, & confictum esse dicitur ab impostote quodam Ioanne Diacono cognomento digitorum Mutio. Hisce igitur semetis pro dignitate, & iurisdictione Summi Pontificis sufficere debet Christi ordinatio, qui in S. Petro omnibus successoribus privilegia, quibus nunc fruitur Ecclesia Romana, donavit. Ita *Baron. ad Ann. Chr. 324.* secutus quorundam Canonistarum opinionem, quibus multi Theologi contradicunt. Et certè non apparet, quomodo Urbis Roma cum aliis possessionibus immediate à Christo tradita, aut donata sit. *V. Bellarm. l. 5. de pont. c. 4.* ubi probat Papam directè nullius loci esse dominum temporalem iure divino.

III. Igitur bona temporalia Ecclesiæ Romanæ à Constantino potissimum, deinde aliis Regibus, ac Principibus à Deo impulsis obvenisse dicendum est. De facto probant omnium temporum historia. De iure instrumenta donationum authentica, quæ Romæ asservari *Bellarm. tradit. lo. cit.* addens, quamvis nihil horum extaret, abundè sufficeret tot annorum præscriptio. Nam etiam regna & imperia per latrocinium acquisita tandem longo tempore fiunt legitima. Alioquin enim, quo iure Iul. Cæsar occupavit Rom. Imperium, & tamen tempore Tiberii Christus ait, *Matth. 22. V. 21.* Reddite,

quæ sunt Cæsaris, Cæsari. Quo iure Franci Galliam, Saxones Britanniam, Gothi Hispaniam invaserunt? & tamen quis hoc tempore regna ab illis constituta illegitima esse diceret? Sic *Bellar. l. 5. de Ro. Po. c. 9. Adam Conzen. l. 6. Politic. c. 6.*

IV. Præstaret, *inquis*, Pontificem tantum Spiritualia tractare, temporalia verò Reges, ut in V. T. factum est. *R. cum Bellarm.* quamvis absolute loquendo, præstaret secundum illud *Matth. 20.* Reges gentium dominantur eorum: Vos autem non sic: tamen propter malitiam temporum experientia docet, non solum utiliter, sed etiam necessariò, & ex singulari Dei providentia Pontifici, & episcopis donatos esse principatus temporales. Si enim in Germania episcopi Principes non fuissent, nulli ad hunc diem in suis sedibus permansissent. Sicut ergò in V. T. diu fuerunt Pontifices sine imperio temporali, tamen ultimis temporibus sub Machabæis simul regiâ potestate fulserunt, ut religio melius defenderetur, ita Ecclesiæ accidit, ut post aliquot sæcula bonis temporalibus, & potestate etiam seculari augetur. Neque obstat illud *Apostoli 2. Tim. 2.* Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus: quia per negotia secularia non intelligitur regimen politicum, sed cura paranti victus negotiationes, mercimonia, & similia. *Nuzar. Tra. 2. par. 3. §. 12. Efferen in Manuali politic. l. 4. pun. 3.*

V. Eos, qui prædictam donationem Constantini ex Catholicis (*qualis est Valda, Igneus, Baldus, & Cagnolus*) impugnant, non procul ab hæresi abesse sicut alios omnes, qui affirmant, non esse validâ, testatur Abbas, Rolandus, & alii quidam, citati

citati à Barb. in c. Constantinus Dist. 96. Tholof. de Rep. l. 25 c. 10. Everb. in loco à Verosimili nu. 15. & seq. ubi in utramque partem multa connumerat.

VI. Si qui hodieque supersunt, qui de ista donatione dubitent, vel temerè factam, temerè existiment, causas velim attentius considerent, quæ Constantinum impulisse videntur.

Prima est. Quæ à DEO largissima manu acceperat, eidem pietissimus Imperator reddendum censuit, secundum illud Paralip. c. ult. Tua sunt omnia, Domine, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Quid enim causetur Imperator, ne meliora det, cui plurima dedit Deus habere, & multorum dominum esse, & facile dare, & maximè sanctissimis ecclesiis: in quibus optima mensura est donatarum eis rerum immensitas. Iustin. Collat. 2. Nov. 7 c. 2. De non alienandis, vel permut. reb. Eccles. Tiraguell. de Nobil. c. 37. Card. Mantica de ambig. convent. Tom. 11. l. 13. tit. 17. num. 8. Raudens. Consil. 1. num. 308. Carol. Tapia Decis. 5. num. 97. Barbos. in c. Sedes. de Rescript. num. 2. & c. Constantinus Dist. 96. nu. 5. Gretzer. in Comment. de Imper. & Regum munificentia in Sed. Apost. Item Apolog. pro Baronio, & Exam. mysterii Plessaani c. 10.

Secunda. Dominia & terræ, quas dedit, principum tyrannide erant oppressæ, quibus sub Ecclesiæ regimine quies futura erat. Ost. de immun. Eccl. n. 12.

Tertia. A Deo retributionem multò maiorem expectabat. Neque enim ab ho-

mine vinci se liberalitate Deus unquam patietur. Tob. c. 4. n. 23.

Quarta. A leprâ incurabili per Baptismum liberatus fuit: insignem præterea victoriam contra Maxentium tyrannum divinitus obtinuit. V. Spondan. in Annal. Anno Chr. 312. n. 8.

Quinta denique. Nullum damnum aut præiudicium in rep. vel subditis metuendum erat: imò utilitas, tranquillitas, & maior prosperitas speranda, si ab ecclesiastico Magistrato regeretur. Quam ob causam credibile est, facilius consensum præstitisse. Neque enim, ut aliqui somniant, invitis, & repugnantibus Dynastis & populo prædicta donatio facta est, quemadmodum in c. Constantinus Dist. 99. his verbis indicatur. Utile iudicamus unacum omnibus Satrapis nostris & universo Senatu, & cuncto populo Romano imperio subiacenti, ut sicut B. Petrus in terris Vicarius filii DEI videretur esse constitutus, ita & Pontifices Principatus potestatem amplius, quàm terrena imperialis nostræ serenitatis mansuetudo habere videretur, concessam à nobis nostroque imperio obtineant. V. Iusthum. V. Donatio. Concl. 689. Huc etiam pertinent pia legata, quæ ecclesiis, aliisque piis locis, aut personis per ultimas voluntates relinquuntur, cum donationes quædam sint, sed melius infratt. 4. de testamentis explicabuntur.